

Mniej Baltic Air Policing?

Piotr Szymański

4 sierpnia płk Jan Janzen, przedstawiciel Naczelnego Dowództwa Sił Sojuszniczych w Europie (SHAPE), poinformował, że od września br. liczba myśliwców w natowskiej misji nadzoru nad przestrzenią powietrzną państw bałtyckich (Baltic Air Policing, BAP) zostanie zmniejszona z 16 do 8 maszyn. W latach 2004–2014 NATO realizowało misję BAP na zasadzie kilkumiesięcznych rotacyjnych dyżurów jednego państwa Sojuszu w sile 4 myśliwców z bazą w Szawlach na Litwie (państwa bałtyckie nie mają lotnictwa bojowego). W maju 2014 roku liczbę myśliwców zwiększono do 16 maszyn z 4 państw, w odpowiedzi na aneksję Krymu przez Rosję. Dodatkowe 12 myśliwców trafiło do Szawli (4), Ämari w Estonii (4) i Malborka w Polsce (4). Po redukcji misja BAP będzie wykonywana przez 8 myśliwców z 2 państw (wrzesień–grudzień br. z Węgier i RFN) operujących z baz w Szawlach i Ämari.

Komentarz

- Zmniejszenie liczby myśliwców było szeroko komentowane w państwach bałtyckich. Ministrowie obrony przekonywali, że nie wpłynie ono negatywnie na efektywność misji, podkreślając, że do aneksji Krymu BAP realizowały 4 myśliwce, a NATO podejmuje inne działania na rzecz wzmocnienia obrony państw bałtyckich (dodatkowe ćwiczenia, zapowiedź magazynowania amerykańskiego sprzętu wojskowego). Część ekspertów wyraża jednak zaniepokojenie, interpretując decyzję NATO w kategoriach gestu dobrej woli względem Rosji, która może odczytać go jako wyraz słabości Sojuszu. Wzmocnienie misji BAP odegrało bowiem istotną rolę jako element, a zarazem symbol sojuszniczego zaangażowania na wschodniej flance NATO w 2014 roku, zwiększając poczucie bezpieczeństwa państw bałtyckich w obliczu interwencji Rosji na wschodzie Ukrainy. Redukcja kontyngentów misji BAP kłóci się z narracją o wzmacnianiu wschodniej flanki NATO.
- Decyzja NATO stanowi *de facto* dostosowanie misji BAP do potrzeb nadzoru przestrzeni powietrznej Litwy, Łotwy i Estonii (dla porównania w Polsce dyżur 24/7 pełnią 2 polskie myśliwce F-16 lub MiG-29). Redukcja nie ograniczy skuteczności misji. Jej głównym zadaniem jest zapewnienie nienaruszalności przestrzeni powietrznej państw bałtyckich (kontrola radiolokacyjna i loty patrolowe dyżurnych myśliwców) i demonstracja sojuszniczej solidarności. W 2014 roku liczba przechwyceń rosyjskich samolotów przez myśliwce BAP wyniosła ponad 150 (4 razy więcej niż w 2013), przy 8 naruszeniach przestrzeni powietrznej (1 na Litwie, 7 w Estonii). W 2015 roku odnotowano 2 naruszenia

przestrzeni powietrznej państw bałtyckich, a ogólna liczba przechwyceń pozostaje na poziomie zbliżonym do 2014 roku.

- Zmniejszenie liczby myśliwców może wynikać z sytuacji w siłach zbrojnych części państw NATO, dla których udział w misji BAP stanowi wyzwanie finansowe i logistyczno-techniczne. Na ostrożniejsze dysponowanie lotnictwem bojowym wpływa stagnacja lub zmniejszanie wydatków na obronę, a także zaangażowanie w bombardowanie pozycji Państwa Islamskiego na Bliskim Wschodzie (USA, Wielka Brytania, Kanada, Dania, Francja, Holandia, Belgia). Udział w BAP wymaga zaangażowania około 100–150 żołnierzy (piloci i personel techniczny) oraz 4 myśliwców. Wyżej wymienione państwa zrealizowały 25 z dotychczasowych 50 rotacyjnych dyżurów misji.